

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Підготовка з надання домедичної допомоги»
циклу професійної обов'язкової підготовки
за освітньо-професійною програмою «Цивільний захист»
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільний захист»

Рекомендовано кафедрою організації
заходів цивільного захисту на 2023-
24 навчальний рік. Протокол від
«28» серпня 2023 року № 1.

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни
«Підготовка з надання домедичної допомоги».

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни. Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Підготовка з надання домедичної допомоги» спрямовані на формування навичок при наданні домедичної допомоги в кризових станах потерпілого, особливостей функціонування і життєдіяльності індивіда в зоні граничних можливостей організму, особистості, групи, соціуму, а також вдосконалення управління і практичної діяльності підрозділів в надзвичайних ситуаціях. Отримані знання допомагають розвинути практичні вміння, що забезпечує творчість та ініціативу в професійній діяльності рятувальника.

Курс передбачає формування стійких навичок та формування поглиблених знань, умінь і навичок в області аспектів надання домедичної допомоги в екстремальних ситуаціях у відповідності з сучасними науковими уявленнями, умінь використовувати набуті знання під час вирішення питань наукового та професійного характеру.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Черненко Олександр Миколайович, доцент кафедри організації заходів цивільного захисту факультету цивільного захисту, кандидат медичних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 419. Робочий номер телефону – 3-44.
E-mail	chernenko270977@gmail.com
Наукові інтереси	Здоровий спосіб життя та дослідження професійної патології
Професійні здібності	здатність робити навчальний матеріал доступним; творчість у роботі; педагогічно-вольовий вплив на здобувачів; здатність організувати колектив здобувачів; педагогічний такт; здатність зв'язати навчальний предмет з професійною діяльністю; спостережливість; педагогічна вимогливість.
* Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль в Orsid: https://orcid.org/0000-0002-8621-3175

* – заповнюється за бажанням НПП.

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Інституту (<http://chipb@dsns.gov.ua>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 312. В разі додаткової потреби здобувача

в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни полягає в сприянні формуванню наукових засад культури здоров'я особистості та самозберігаючої поведінки. Збереження життя і здоров'я в несприятливих, загрозливих для життя умовах, надання допомоги постраждалим у відповідності з сучасними науковими уявленнями.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	професійна обов'язкова	професійна обов'язкова
Рік підготовки	2-й	1-й
Семестр	3-й	2-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	4	4
- кількість модулів	1	1
- загальна кількість годин	120	120
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	10	4
- практичні заняття (годин)	50	2
- семінарські заняття (годин)	-	-
- лабораторні заняття (годин)	-	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-	-
- інші види занять (годин)	-	-
- самостійна робота (годин)	60 год.	114 год.
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-	-
- підсумковий контроль	екзамен	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліни, які мають бути вивчені раніше: Хімія.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільний захист», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Пояснювати механізми впливу шкідливих і небезпечних чинників, що виникають у разі небезпечної події; застосовувати принципи та заходи захисту населення, території та навколишнього природного середовища від уражальних чинників джерел надзвичайних ситуацій, необхідні для здійснення професійної діяльності знання математичних та природничих наук.	ПРН06.

<p>Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних (екстремальних) подій.</p> <p>Організовувати та проводити навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, заняття з особовим складом підрозділу; доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності.</p>	<p>ПРН 08.</p> <p>ПРН25.</p>
- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:	
Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
<p>Здатність до застосування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і довкілля від небезпек техногенного і природного характеру та обґрунтованого вибору засобів та систем захисту людини і довкілля від небезпек.</p> <p>Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань.</p> <p>Здатність надавати домедичну допомогу постраждалим особам.</p>	<p>СК 13.</p> <p>СК20.</p> <p>СК28.</p>

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Розділ 1. Основи анатомії і фізіології людини.

Тема 1 Лекція. Опірно – руховий апарат. Шкіра.

1. Предмет “ Підготовка з надання домедичної допомоги ”; задачі, структура, діагностика.
2. Скелет: будова, функції, розвиток, властивості.
3. М'язи: будова, функції, розвиток, властивості.
4. Шкіра: будова, функції.

Тема 1.1 Практичне заняття. Будова скелету, суглобів, шкіри та м'язи тулуба, кінцівок.

Тема 2 Практичне заняття. Дихальна система. Невідкладні дихальні стани (ГРВІ, ГРЗ, грип, COVID -19).

1. Сутність процесу зовнішнього і внутрішнього дихання.
2. Органи апарату зовнішнього дихання, їх властивості.
3. Характеристики функцій дихальної системи.
4. Газообмін в альвеолах.
5. Регуляція дихання.

Тема 2.1 Практичне заняття. Механізм вдиху (участь міжплеврального тиску) і видиху.

Механічна асфіксія. Утоплення, повішення.

Тема 3 Практичне заняття. Серцево-судинна система. Невідкладні серцево – судинні стани.

1. Кола кровообігу організму людини.
2. Серце як насос; автоматизм роботи серця.
3. Розподіл тиску крові в судинному руслі.
4. Зміна кровозабезпечення окремих органів при навантаженні.
5. Регуляція діяльності серцево-судинної системи.

Тема 3.1 Практичне заняття. Визначення функціонального стану серцево-судинної системи.

Тема 3.2 Практичне заняття. Оцінка функціонального стану серцево-судинної системи.

Тема 4 Практичне заняття. Кров. Імунітет та імунна система.

1. Склад, кількість крові і фізико-хімічні властивості плазми.
2. Властивості формених елементів крові.
3. Характеристика функцій крові.
4. Поняття про неспецифічну і специфічну (імунну) резистентність організму.
5. Імунітет. Органи імунної системи.
6. Клітинна і гуморальна імунна відповідь; види її порушення.
7. Характеристика видів імунітету. Щеплення.

Тема 5 Лекція. Травна система.

1. Органи травного апарату, їх функціональні властивості.
2. Функції травної системи.
3. Поняття про перетравлювання їжі.
4. Поняття про засвоюваність і утилізацію їжі.

Тема 5.1 Практичне заняття. Режим добового харчування.

Тема 6 Практичне заняття. Видільна і ендокринна системи. Ендокринні розлади.

1. Загальне уявлення про систему виділення (екскреції).
2. Будова і функція нирок; нефрон як структурно-функціональна одиниця нирки.
3. Загальне уявлення про гуморальну регуляцію організму і гормони.
4. Характеристика функцій окремих залоз ендокринної системи.

Тема 7 Практичне заняття. Нервова система.

1. Будова нервової системи. Відділи головного і спинного мозку, нерви, нейрони.
2. Функції окремих частин головного мозку.
3. Поняття про параліч, парез, їх причини та виявлення ознак.

Тема 7.1 Практичне заняття. Будова нейрона, синапса; аналізатори.

Тема 8 Практичне заняття. Тепловий і водний обмін організму. Тепловий удар.

1. Теплоутворення і шляхи тепловіддачі організму.
2. Механізм нервової терморегуляції організму.
3. Водний баланс організму в комфортних і нагріваючих умовах.
4. Фізіологія спраги. Правила і засоби тамування сильної спраги.

Тема 9 Лекція. Гостра дихальна недостатність. Гостра серцево-судинна недостатність.

1. Визначення поняття, причини.
2. Характеристика видів (вентиляційна, паренхіматозна) дихальної недостатності.
3. Загальні ознаки гострої дихальної недостатності.
4. Заходи домедичної допомоги при гострій дихальній недостатності.
5. Причини та загальні ознаки гострої судинної недостатності.
6. Непритомність (зомління): визначення поняття, причини, умови виникнення, ознаки, домедична допомога.
7. Травматичний шок: визначення поняття, причини, умови виникнення, ознаки фаз, домедична допомога.
8. Поняття про гостру коронарну недостатність.
9. Гіпертонічний криз, стенокардія.
10. Медичне забезпечення населення за умов НС.
11. Домедична допомога: принципи, завдання, етапи, документація та звітність.

Тема 9.1 Практичне заняття. Медичне забезпечення населення за умов НС. Домедична допомога: принципи, завдання, етапи, документація та звітність. (семінар по темах 1 – 9):

- будова і фізіологія верхніх дихальних шляхів, легень. Функції дихальної системи;
- механізм газообміну в легенях; транспорт газів (O₂, CO₂) в крові;
- механізм вдиху (участь між плеврального тиску) і видиху;
- пневмоторакс: визначення поняття, види розвитку (закритий, відкритий), ознаки, домедична допомога (ДД);
- склад і функції крові; механізми дихальної і захисної функцій. Поняття про імунну систему, її органи та функції;

- будова і функції серцево – судинної системи. Особливості будови і функції артерій і вен;
- артеріальні пульс і тиск: визначення понять, їх виявлення та вимір, фізіологічні рівні та хворобливі зміни;
- кістки черепа; лицева і мозкова частини;
- скелет грудної клітки; будова груднини;
- кістки хребтового стовпа, його відділи; з'єднання хребців;
- кістки поясу верхньої кінцівки та скелету вільної верхньої кінцівки;
- кістки тазового кільця та скелету вільної нижньої кінцівки;
- кісткові з'єднання організму людини;
- суглоби кінцівок; будова суглоба; будова шкіри; основні прошарки епідермісу, придатки дерми;
- характеристика функцій шкіри: захисна (механічний, біологічний і хімічний захист), теплорегуляторна, видільна і сенсорна;
- основні м'язи тулуба та кінцівок (згиначі та розгиначі);
- будова і функції нервової системи; відділи головного і спинного мозку, нейрони, нерви;
- діагностичне значення реакцій на біль, зиниць на світло, рогівкового рефлексу в оцінці функціонального стану центральної нервової системи;
- поняття про аналізатори, їх види, структура, функції, травматичні порушення;
- механізми нервової терморегуляції організму; реакції на охолодження та його нагрівання;
- органи, відділи та функції травної системи; сутність процесу перетравлювання їжі;
- загальне уявлення про систему виділення (екскреції);
- будова і функція нирок; нефрон як структурно-функціональна одиниця нирки;
- загальне уявлення про гуморальну регуляцію організму і гормони;
- характеристика функцій окремих залоз ендокринної системи;
- будова нервової системи. Відділи головного і спинного мозку, нерви, нейрони;
- функції окремих частин головного мозку;
- поняття про параліч, парез, їх причини та виявлення ознак;
- теплоутворення і шляхи тепловіддачі організму;
- механізм нервової терморегуляції організму;
- водний баланс організму в комфортних і нагріваючих умовах;
- фізіологія спраги. Правила і засоби тамування сильної спраги.

Розділ 2. Ушкодження та інші порушення організму, що потребують невідкладної домедичної допомоги на місці події

Тема 10 Лекція. Травми. Рани. Особливі травми. Черепно-мозкова і спинно-мозкова травми.

1. Визначення, поняття та види травм.
2. Обставини травматизму пожежників та травмуючі фактори.
3. Забій, розтягнення, розвиток, вивих: визначення понять, ознаки, допомога.
4. Рана: визначення поняття, класифікація, проникаючі рани, ускладнення.
5. Види і причини черепно-мозкової травми.
6. Форми тяжкого стусу головного мозку, їх ознаки.
7. Небезпечні явища стану «мозкової коми». Домедична допомога (ДД).
8. Забій і стиснення головного мозку: характер ушкоджень, основні симптоми. Домедична допомога.
9. Ушкодження хребта і спинного мозку; основні ознаки, допомога.
10. Баротравма. Електротравма.
11. Домедична допомога при вивільненні від тривалого стиснення.
12. Політравма. Особливості домедичної допомоги при кататравмі.
13. Травматична ампутація.
14. Особливості ушкоджень при вогнепальному пораненні.
15. Домедична допомога при чужорідних тілах ока, вуха, носа.

16. Заходи допомоги при укусах отруйних тварин.

Тема 10.1 Практичне заняття. Надання домедичної допомоги на місці події. Правила надання домедичної допомоги: CABС, MARCH. Алгоритм дії при наданні медичної допомоги в зоні надзвичайної ситуації. Евакуація пораненого в укриття в бойових і не бойових умовах. Послідовність домедичної допомоги.

Тема 10.2 Практичне заняття. Обстеження, діагностика та огляд постраждалого на місці події. Принципи роботи екстреної медичної служби. Поняття про тактичну медицину. Засоби індивідуального медичного оснащення.

Тема 10.3 Практичне заняття. Кровотечі і крововтрати. Способи тимчасового припинення кровотечі. Обробка і закривання рани. Допомога під вогнем та на полі бою. Серцево судинні порушення.

1. Зовнішні та внутрішні кровотечі, їх види та ознаки.
2. Характеристики ступенів крововтрати, їх ознаки та наслідки.
3. Заходи домедичної допомоги при крововтратах.
4. Поняття про геморагічний шок (колапс), його ознаки та допомога.

Тема 10.4 Практичне заняття. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Гостре порушення дихання. Пневмоторакс. Надання допомоги на місці події.

Тема 11. Практичне заняття. Термінальні стани організму. Серцево-легенева реанімація.

1. Визначення поняття, види, характеристика станів доагонії і агонії.
2. Клінічна смерть: визначення поняття, виявлення ознак, фази перебігу.
3. Біологічна смерть: визначення поняття, сумнівні і явні ознаки трупа.
4. Смерть мозку.

Тема 12. Практичне заняття. Травми голови, грудної клітки, живота, тазу, кінцівок. Мінно – вибухова травма. Опіки. Обмороження. Надання домедичної допомоги.

1. Класифікація переломів.
2. Місцеві та загальні симптоми перелому.
3. Ускладнення перелому.
4. Пращець: джерело збудника, умови зараження, запобігання.
5. Заходи домедичної допомоги при переломах.
6. Класифікація опікової травми за глибиною; ймовірність опікового шоку в залежності від ступеня та площини опіку тіла.
7. Домедична допомога при різних ступенях та площею термічних опіках.
8. Особливості домедичної допомоги при термічних опіках органів дихання, хімічних опіках шкіри чи слизових.
9. Симптоми відмороження (ступені ураження) до і після відігрівання.
10. Періоди гіпотермії. Симптоми замерзання, домедична допомога.

Тема 13. Практичне заняття. Транспортна іммобілізація. Підйом і переміщення постраждалих.

Тема 14. Практичне заняття. 4 год. Десмургія. Правила накладання бинтових пов'язок (пов'язки на голову, кінцівки і тулуб).

Тема 15. Практичне заняття. Введення ліків в організм. Виконання внутрішньом'язових ін'єкцій на тренажері.

Тема 16. Практичне заняття. Гострі неінгаляційні та інгаляційні отруєння.

1. Шляхи поступлення отрути в організм та її виведення.
2. Невідкладна допомога при гострих отруєннях.

Тема 17. Практичне заняття. Дорожно-транспортні пригоди. Пологи.

Тема 17.1 Практичне заняття. (Узагальнююче контрольне заняття по темах 10 - 17):

- теплоутворення і шляхи тепловіддачі організму;
- механізм нервової теплорегуляції;
- водний і сольовий баланси організму;
- фізіологія спраги;

- тепловий удар;
- катаболізм та анаболізм;
- травматичний шок;
- причини та ознаки гострої судинної недостатності;
- інгаляційні отруєння;
- механічна асфіксія;
- повішення та утоплення;
- види гострої дихальної недостатності;
- заходи домедичної допомоги при гострій дихальній недостатності;
- характеристика ступенів крововтрати;
- зовнішні та внутрішні кровотечі;
- діагностика шоку, колапсу, шоку;
- заходи домедичної допомоги при крововтратах;
- клінічна смерть;
- біологічна смерть;
- смерть мозку;
- первинна реанімаційна допомога;
- обставини травматизму пожежників;
- забій, розтягнення, розрив, вивих;
- класифікація ран за характером поранення;
- способи тимчасового припинення кровотечі;
- обробка і закривання рани;
- види та причини черепно – мозкової травми;
- десмургія; правила накладання бинтових пов'язок;
- закриті і відкриті травми грудної клітки;
- ознаки та причинні фактори запалення; обробка і закривання рани;
- класифікація переломів;
- місцеві та загальні симптоми перелому;
- ускладнення перелому;
- правець: джерело збудника, умови зараження, запобігання;
- заходи домедичної допомоги при переломах;
- класифікація переломів;
- заходи домедичної допомоги при переломах;
- транспортна іммобілізація;
- поняття про гострий живіт;
- техніка виконання ін'єкцій;
- баротравма, політравма, електротравма;
- домедична допомога при особливих травмах.

Контрольні заходи: Модульна контрольна робота. Екзамен.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма здобуття освіти					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	Лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
3 - й семестр						
Модуль 1						
Розділ 1. Основи анатомії та фізіології людини.						
Тема 1. Введення. Опірно –	8	2	2	-	4	-

руховий апарат, шкіра.						
Тема 2. Дихальна система. Невідкладні дихальні стани (ГРВІ, ГРЗ, грип, COVID -19).	6	-	4	-	2	-
Тема 3. Серцево – судинна система. Невідкладні серцево – судинні стани.	8	-	6	-	2	-
Тема 4. Кров. Імунітет та імунна система.	6	-	2	-	4	-
Тема 5. Травна система.	8	2	2	-	4	-
Тема 6. Видільна і ендокринна системи.	4	-	2	-	2	-
Тема 7. Нервова система.	8	-	4	-	4	-
Тема 8. Тепловий і водний обмін в організмі. Тепловий удар.	6	-	2	-	4	-
Тема 9. Гостра дихальна недостатність. Гостра серцево – судинна недостатність. Медичне забезпечення населення за умов НС. Домедична допомога: принципи, завдання, етапи, документація та звітність.	10	2	4	-	4	-
Розділ 2. Ушкодження та інші порушення організму, що потребують невідкладної домедичної допомоги на місці події						
Тема 10. Травми.	16	4	8	-	4	-

<p>Рани. Надання домедичної допомоги на місці події. Правила надання домедичної допомоги: CABС, MARCH. Алгоритм дії при наданні медичної допомоги в зоні надзвичайно ї ситуації. Обстеження, діагностика та огляд постраждалого на місці події. Принципи роботи екстреної медичної служби. Кровотечі і крововтрати. Способи тимчасового припинення кровотечі. Обробка і закривання рани. Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Гостре порушення дихання. Пневмоторакс. Надання допомоги на місці події.</p>						
<p>Тема 11. Термінальні стани організму. Серцево-легенева реанімація.</p>	6	-	2	-	4	-
<p>Тема 12. Травми голови, грудної клітки, живота,</p>	6	-	2	-	4	-

тазу, кінцівок. Мінно – вибухова травма. Опіки. Обморожен ня. Надання домедичної допомоги.						
Тема 13. Транспортна імобілізаці я. Підйом і переміщен ня постраждали х.	4	-	2	-	2	-
Тема 14. Десмургія. Правила накладання бинтових пов'язок (пов'язки на голову, кінцівки і тулуб).	6	-	2	-	4	-
Тема 15. Введення ліків в організм. Виконання внутрішньо м'язових ін'єкцій на тренажері.	6	-	2	-	4	-
Тема 16. Гострі неінгаляційні та інгаляційні отруєння.	6	-	2	-	4	-
Тема 17. Дорожно- транспортні пригоди. Пологи.. КР.	8	-	2	-	4	-
МКР						2
Разом за модулем	120	10	50	-	60	2

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма здобуття освіти					
	Кількість годин					
	усьог о	у тому числі				
лекці ї		практичні (семінарськ і) заняття	Лаборатор ні заняття	самостійн а робота	модульна контрольн а робота	
2 - й семестр						
Модуль 1						
Тема 1	8	2	-	-	6	-

Тема 2	6	-	-	-	6	-
Тема 3	6	-	-	-	6	-
Тема 4	6	-	-	-	6	-
Тема 5	6	-	-	-	6	-
Тема 6	6	-	-	-	6	-
Тема 7	6	-	-	-	6	-
Тема 8	8	2	-	-	6	-
Тема 9	6	-	-	-	6	-
Тема 10	14	-	2	-	12	-
Тема 11	6	-	-	-	6	-
Тема 12	6	-	-	-	6	-
Тема 13	6	-	-	-	6	-
Тема 14	6	-	-	-	6	-
Тема 15	6	-	-	-	6	-
Тема 16	6	-	-	-	6	-
Тема 17	6	-	-	-	6	-
Разом за модулем	120	4	2	-	114	-

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Написання реферату за темою:

1. Основи тактичної медицини. Статистичні показники смертності на полі бою. Поняття домедичної допомоги. Основні принципи надання домедичної допомоги. Сектори поля бою. Обсяг та алгоритми домедичної допомоги в секторах.
2. Табельні засоби індивідуального медичного оснащення військовослужбовців: аптечка медична загальновійськова індивідуальна.
3. Правила користування засобами аптечки медичної загальновійськової індивідуальної.
4. Табельні засоби групового медичного оснащення бойового медика, старшого бойового медика: наплічник бойового медика, наплічник старшого бойового медика, сумка медична військова.
5. Перев'язувальні засоби. Види перев'язувальних засобів. Засоби для зупинки кровотечі хімічні (на тканинній основі): види, механізм дії. Оклюзійні наліпки: плівкові та клапанні.
6. Первинний огляд за алгоритмом САВС.
7. Алгоритм надання домедичної допомоги при болю (сектор укриття, сектор евакуації).
8. Бойовий стрес: ознаки, профілактика. Основні принципи роботи з бойовим стресом. Алгоритм надання домедичної допомоги при розладах поведінки. Надання домедичної допомоги в бойових (секторі укриття та евакуації) та небойових умовах.
9. Бойова втома: ознаки, профілактика та надання домедичної допомоги в бойових (секторі укриття та евакуації) та небойових умовах.
10. Медична інформаційна картка: призначення, правила заповнення. MIST REPORT: призначення, застосування.

11. Кровотечі: види, ознаки. Критичні кровотечі. Алгоритм зупинки кровотечі. Пальцьове притиснення магістральної судини. Зупинка кровотечі максимальним згинанням кінцівок.
12. Правила та техніка накладання різних видів джгутів, їхні переваги та недоліки. Використання підручних засобів для зупинки кровотечі. Особливості застосування хімічних засобів для зупинки кровотечі.
13. Види хімічних засобів для зупинки кровотечі. Техніка тампонування рани.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття у вигляді лекцій, пояснень та бесід, проведення практичних занять з елементами демонстрації вправ, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних завдань;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах (конференціях, семінарах тощо);
- екзамен.

90-100 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом;

80-89 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом; 65-79 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом;

55-64 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; 50-54 балів – частково володіє навчальним матеріалом;

35-49 балів – не володіє навчальним матеріалом.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, контрольної роботи.

Підсумковий контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Денна форма навчання

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Розділ 1	лекції	4	-	-
	практичні заняття*	13	1	13
Разом за розділ 1				13
Розділ 2	лекції	2	-	-
	практичні заняття*	12	1	12
	за результатами виконання модульних робіт (модульний контроль)*	1	30	30
Разом за розділ 2				42
Разом за поточний контроль				55
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				5
III. Підсумковий контроль (екзамен, диференційний залік, курсовий проєкт (робота)*				40
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру (включно із самостійною);
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському (практичному) занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних

робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському (практичному) занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів):

3 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни.

2 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки.

1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки. 0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Оцінювання **індивідуальних завдань** (самостійна робота) здійснюється на семінарських заняттях за шкалою від 0 до 3 балів.

Критерії оцінювання залежать від форми виконання завдання. Наприклад (оцінювання есе, дайджесту, реферату):

3 бали – отримують здобувачі, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки.

2 бали – отримують здобувачі, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.

1 бал – отримують здобувачі, які фрагментарно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.

0 балів – отримують здобувачі, які не виконали завдання або у роботі яких виявлено факти академічної не доброчесності.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з десяти тестових завдань та одного ситуаційного завдання. Відповіді на поставленні завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом навчального матеріалу, передбаченого програмою.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 15 балів):

Сума балів за правильне виконання тестового завдання складає 10 балів. Вага одного правильно вирішеного тестового запитання складає 1 бал:

1 бал – відповідь вірна;

0 балів – відповідь не вірна.

Сума балів за виконання ситуаційного завдання складає 5 балів. При його

оцінюванні береться до уваги вміння застосовувати знання на практиці (у вигляді наведення власних прикладів), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

5 балів – питання розкрито в повному обсязі, відповідь вірна, наведено переконливу аргументацію, використовуються професійні терміни, наявний творчий підхід.

4 бали – питання розкрито вірно, але обґрунтування відповіді недостатнє, професійна термінологія використана вірно.

3 бали – питання розкрито уцілому вірно, допущені помилки при аргументації, використана термінологія вірна.

2 бали – питання розкрито частково, допущені значні помилки при аргументації, використана термінологія плутана.

1 бал – питання розкрито на рівні окремих фрагментів, аргументація відсутня.

0 балів – питання не розкрито.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі екзамену.

Кожен варіант підсумкового контролю складається з чотирьох теоретичних питань. Відповіді на поставленні завдання здобувачів повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумковому контролі (оцінюється від 0 до 40 балів):

40 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання;

39-30 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

29-19 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

18-1 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену

Теоретичні питання:

Розділ 1.

1. Будова і фізіологія верхніх дихальних шляхів, легень. Функції дихальної системи.
2. Механізм газообміну в легенях; транспорт газів (O_2 , CO_2) в крові.
3. Механізм вдиху (участь між плеврального тиску) і видиху.
4. Пневмоторакс: визначення поняття, види розвитку (закритий, відкритий), ознаки, домедична допомога (ДД).
5. Склад і функції крові; механізми дихальної і захисної функцій. Поняття про імунну систему, її органи та функції.
6. Будова і функції серцево – судинної системи. Особливості будови і функції артерій і вен.
7. Артеріальні пульс і тиск: визначення понять, їх виявлення та вимір, фізіологічні рівні та хворобливі зміни.
8. Кістки черепа; лицева і мозкова частини.
9. Скелет грудної клітки; будова груднини.
10. Кістки хребтового стовпа, його відділи; з'єднання хребців.
11. Кістки поясу верхньої кінцівки та скелету вільної верхньої кінцівки.
12. Кістки тазового кільця та скелету вільної нижньої кінцівки.
13. Кісткові з'єднання організму людини.
14. Суглоби кінцівок; будова суглоба; будова шкіри; основні прошарки епідермісу, придатки дерми.
15. Характеристика функцій шкіри: захисна (механічний, біологічний і хімічний захист), теплорегуляторна, видільна і сенсорна.
16. Основні м'язи тулуба та кінцівок (згиначі та розгиначі).
17. Будова і функції нервової системи; відділи головного і спинного мозку, нейрони, нерви.
18. Діагностичне значення реакцій на біль, зіниць на світло, рогівкового рефлексу в оцінці функціонального стану центральної нервової системи.
19. Поняття про аналізатори, їх види, структура, функції, травматичні порушення.
20. Механізми нервової терморегуляції організму; реакції на охолодження та його нагрівання.
21. Органи, відділи та функції травної системи; сутність процесу перетравлювання їжі.
22. Загальне уявлення про систему виділення (екскреції).
23. Будова і функція нирок; нефрон як структурно-функціональна одиниця нирки.
24. Загальне уявлення про гуморальну регуляцію організму і гормони.
25. Характеристика функцій окремих залоз ендокринної системи.
26. Будова нервової системи. Відділи головного і спинного мозку, нерви, нейрони.
27. Функції окремих частин головного мозку.
28. Поняття про параліч, парез, їх причини та виявлення ознак.
29. Теплоутворення і шляхи тепловіддачі організму.
30. Механізм нервової терморегуляції організму.

31. Водний баланс організму в комфортних і нагріваючих умовах.
32. Фізіологія спраги. Правила і засоби тамування сильної спраги.

Розділ 2.

1. Теплоутворення і шляхи тепловіддачі організму.
2. Механізм нервової теплорегуляції.
3. Водний і сольовий баланси організму.
4. Фізіологія спраги.
5. Тепловий удар.
6. Катаболізм та анаболізм.
7. Травматичний шок.
8. Причини та ознаки гострої судинної недостатності.
9. Інгаляційні отруєння.
10. Механічна асфіксія.
11. Повішення та утоплення.
12. Види гострої дихальної недостатності.
13. Заходи домедичної допомоги при гострій дихальній недостатності.
14. Характеристика ступенів крововтрати.
15. Зовнішні та внутрішні кровотечі.
16. Діагностика шоку, колапсу, шоку.
17. Заходи домедичної допомоги при крововтратах.
18. Клінічна смерть.
19. Біологічна смерть.
20. Смерть мозку.
21. Первинна реанімаційна допомога.
22. Обставини травматизму рятувальників.
23. Забій, розтягнення, розрив, вивих.
24. Класифікація ран за характером поранення.
25. Способи тимчасового припинення кровотечі.
26. Обробка і закривання рани.
27. Види та причини черепно – мозкової травми.
28. Десмургія; правила накладання бинтових пов'язок.
29. Закриті і відкриті травми грудної клітки.
30. Ознаки та причинні фактори запалення; обробка і закривання рани.
31. Класифікація переломів.
32. Місцеві та загальні симптоми перелому.
33. Ускладнення перелому.
34. Правець: джерело збудника, умови зараження, запобігання.
35. Заходи домедичної допомоги при переломах.
36. Класифікація переломів.
37. Заходи домедичної допомоги при переломах.
38. Транспортна іммобілізація.
39. Поняття про гострий живіт.
40. Техніка виконання ін'єкцій.
41. Баротравма, політравма, електротравма.
42. Домедична допомога при особливих травмах.

Політика викладання навчальної дисципліни

Курс передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із керівником курсу та презентувати виконані завдання під час консультації викладача.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.

За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час підсумкового оцінювання.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 40%.

У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Списування під час контрольних та підсумкових робіт та екзаменів (заліків) заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

Власні напрацювання:

1. Хлівний М.Г., Черненко О.М. Словник термінів з основ медичних знань. - Черкаси: АПБ ім. Героїв Чорнобиля, 2015. – 252 с.
2. Хлівний М. Г., Черненко О. М., Швиденко А. В., Пархоменко Т. В. Навчальний посібник: Рятувальнику про домедичну допомогу. – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2017. – 404 с.
3. Практикум «Підготовка з надання домедичної допомоги» за ред. Хлівний М. Г., Черненко О. М., Швиденко А. В., Пархоменко Т. В. Черкаси 2019. – 100 с.

Базова література

1. Медицина надзвичайних ситуацій: Навч. посіб. / В.С. Тарасюк та ін. – Київ: ВСВ «Медицина», 2010. - 526 с.
2. Організація і надання першої медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях. За ред. В.С. Тарасюка - Вінниця: Нова книга, 2007. – 144 с.
3. Перша медична допомога за ред. Т.В. Петриченко. Київ ВСВ «Медицина» 2010. – 271 с.
4. Свиридова О.І. Анатомія людини: Підручник / За ред. І.І. Бобрика. - К.: Вища шк., 2001. – 399 с.
5. Тітов І.І., Волошинський О.В., Глушко Л.В., Дацюк О.І. Алгоритм надання невідкладної допомоги у критичних станах: Навчальний посібник / Вид. 3-є. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2009. – 256 с.
6. Чаплик В.В. Медицина надзвичайних ситуацій. Збірник законодавчих і нормативних актів: навч. посіб. / В.В. Чаплик, П.В. Олійник, Я.І. Пилипів, В.Ф. Кузьменко. – К.: Медицина, 2010. – 376 с.
7. Швидка та невідкладна медична допомога / За ред. І.С. Зозулі та І.С. Чекмана. - К.: Здоров'я, 2002. – 768 с.
8. MCO 5351.1 Combat and operational stress control progame / Headquarters. Department of the Navy. - Washington, DC: Marine Corps, Pentagon, 2013. - 56 p.
9. NATO STANAG 2122. AMedP-8.15, Edition A, Version 1, Requirement for training in casualty care and basic hygiene for all military personnel. - 2017. - 22 p.

Допоміжна

1. Біологія: комплексне видання / О.А. Біда, С.І. Дерій, Л.І. Прокопенко (та ін.). – К.: літера ЛТД, 2012. – 488 с. : іл.
2. Людина. - К.: Махаон - Україна, 2007.- 304 с.
3. Швидка медична допомога /За ред. Б.Г. Опанасенка, Л.П. Чепкія. - К.: Вищ. шк., 1992. - 312 с.

Інформаційні ресурси

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403 –VI.
2. Закон України „Про екстрену медичну допомогу”, затверджений Указом Президента України від 05.07.2012 р. № 5081 –VI діє з 01.01.2013 р.
3. Наказ ДСНС України від 11 жовтня 2021 року № 682 “Про організацію підготовки та підвищення кваліфікації з надання домедичної допомоги в системі ДСНС”.
4. www.dsns.gov.ua – офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
5. www.moz.gov.ua – офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.

Розробник

Доцент кафедри організації заходів цивільного захисту
кандидат медичних наук, доцент

Олександр ЧЕРНЕНКО